የደቡብ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት

ደቡብ ኢትዮጵያ ነጋሪት ጋዜጣ

DEBUB ETHIOPIA NEGARIT GAZETA OF THE SOUTH ETHIOPIA REGIONAL STATE

፪ኛ ዓመት ቁጥር...
አርባምንጭ ታህሳስ...ቀን ፪ሺ፲፮ዓ.ም ዓ.ም

በደቡብ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

2nd Year No
Arbaminch December, 2023

አዋጅ ቁጥር ...../፪ሺ፲፮ ዓ.ም

የደቡብ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት የዳኝነት አስተዳደር ረቂቅ አዋጅ

መግቢያ

የክልሉ ፍርድ ቤቶች የዳኝነት ተግባራቸውን ከማንኛውም ውስጣዊና ውጫዊ ተጽዕኖ ነፃ ሆነው በገለልተኛነትና በተጠያቂነት መንፈስ ማከናወን ያለባቸው በመሆኑ፤

የክልሉ ፍርድ ቤቶች ዳኞች እና የጉባኤ ተሿሚዎች ግልጽ፤ ገለልተኛና ተአማኒ በሆነ አሰራር የሚሾሙበትን ሥርዐት በመዘርጋት የፍርድ ቤቶችንና የዳኞች እንዲሁም የጉባኤ ተሿሚዎችን ብቃትን፤ ነፃነትን፤ ገለልተኝነትና ተጠያቂነት በማረጋገጥ የዳኝነት ሥርዓቱ የህግ የበላይነትን ያስከበረ እና የሕዝብ አመኔታን ያገኘ እንዲሆን አስፈላጊ በመሆኑ፤

በክልል ፍርድ ቤቶች የዳኞች አስተዳደር ዋና ጉባዔና ንኡስ ጉባኤዎችን በየደረጃዉ በማዋቀር ተደራሽነትን ለማረጋገጥ፣ የጉባኤ አባላት ስብጥርና አመራረጥ ሥርዓት ግልፅና አሳታፊ በማድረግ ዉጤታማ የአሰራር ሥርዓት መዘርጋት ሆኖ በመገኘቱ፣ የደቡብ ኢትዮጵያ ክልል ምክር ቤት በክልሉ ሕገ መንግስት አንቀጽ 54 ንዑስ አንቀጽ 3 በተሰጠው ስልጣን መሠረት ይህንን አዋጅ አውጥቷል።

<u>ክፍል አንድ</u>

<u>ጠቅላላ</u>

1.<u>አጭር ርዕስ</u>

ይህ አዋጅ “የደቡብ ኢትዮጵያ ክልል የዳኝነት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር -/2016 ዓ.ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. <u>ትርጓሜ</u>

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1) “ዋና ጉባዔ” ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት የተቋቋመ የክልሉ ዳኝነት አስተዳደር ዋና ጉባዔ ነው፤

2) “ንዑስ ጉባዔ” ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት በጠቅላይ ፍርድ ቤት እና በከፍተኛ ፍርድ ቤቶች የተቋቋመ ንኡስ ጉባዔ ነው፤

3) “ጽሕፈት ቤት” ማለት የዋና ጉባዔ ወይም የንዑስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት ነው፤

4) “ሕገ-መንግሥት” ማለት የደቡብ ኢትዮጵያ ክልል ሕገ-መንግሥት ነው፤

5) “ፍርድ ቤት ወይም ፍርድ ቤቶች” ማለት እንደአግባብነቱ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ከፍተኛ ፍርድ ቤት ወይም ወረዳ ፍርድ ቤት/ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ማለት ነው፤

6) “ፕሬዚዳንት” ማለት ጠቅላይ ፍርድ ቤትን ጨምሮ በየደረጃው ያለ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ነው፤

7) “የጽህፈት ቤት ኃላፊ” ማለት የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት ወይም የንኡስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት እንዲመራ የተሾመ ነው፤

8) “ዳኛ” ማለት በክልሉ የዳኞች አስተዳደር ዋና ጉባዔ አቅራቢነት በክልሉ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የተሾመ ዳኛ ነው፤

9) “ደንብ” ማለት በዳኝነት አስተዳደር ዋና ጉባዔ የፀደቀ የዳኞች ሥነ-ምግባርና የዲስፕሊን ሥነ-ሥርዓት ደንብና ሌሎች በዚህ አዋጅ መሠረት በዳኞች አስተዳደር ዋና ጉባዔ የሚዘጋጁ ደንቦችን ይጨምራል፤

10) “መመሪያ” ማለት በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሚወጣ ማንኛውም መመሪያ ነው፤

11) “ረዳት ዳኛ” ማለት በዳኝነት ስራ ዳኛን በማገዝ እንዲሰራ የተመደበ የህግ ባለሙያ ነው።

12) “ኮሚቴ” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 10 መሠረት በዋና ጉባዔ የተቋቋመ ኮሚቴ ነው፤

13) “የኮሚቴ አባል” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 10 መሰረት በዋና ጉባዔው የተቋቋመ ኮሚቴ አባል ነው፤

14) “የክልል የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት” ማለት የደቡብ ኢትዮጵያ ክልል የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ነው፤

15) “ የጉባዔ ተሿሚ” ማለት እንደአግባብነቱ በዋና ጉባዔ ወይም በንኡስ ጉባዔ የሚሾም የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ጽህፈት ቤት ኃላፊ፣ የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት ኃላፊ፣ የተከላካይ ጠበቆች ጽህፈት ቤት ኃላፊ፣ የንዑስ

ጉባዔ ጽህፈት ቤት ኃላፊ፣ የአቤቱታ መስማት እና መወሰን የሥራ ሂደት አስተባባሪ፣ የምድብ ችሎት አስተባባሪ፣ ሬጅስትራር፣ ተከላካይ ጠበቃ፣ ወይም ቃዲ ሲሆን በዋና ጉባዔ ሆነ በንዑሳን ጉባዔዎች የሚሾሙ ሌሎች ሰዎችን ያጠቃልላል፤

16) "የዳኝነት ሥነ-ምግባር ጥሰት" ማለት በዳኞች የሥነ-ምግባርና የዲስፕሊን ክስ ሥነ ሥርዓት ደንብ የስነ-ምግባር ጥሰት መሆኑ የተመለከተ ማናቸውም ድርጊት ነው፤

17) "ጉልህ የሥራ ችሎታ ማነስ" ማለት በዳኞች የሥነ-ምግባርና የዲስፕሊን ሥነ-ሥርዓት ደንብ የተመለከተ ድርጊት ሆኖ በዳኝነት ሥራ ላይ ሞያው ከሚጠይቀው የትምህርትና የልምድ ችሎታ በታች የሆነ የሕግ ወይም የፍሬ ነገር ስህተት መፈፀምን ይጨምራል፤

18) "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤

19) የጾታ አገላለጽ፣ በዚህ አዋጅ በወንድ ጾታ የተገለጸው አነጋገር የሴትንም ጾታ ይጨምራል።

3. <u>የተፈፃሚነት ወሰን</u>

ይህ አዋጅ በክልሉ ፍርድ ቤቶች፣ ዳኞች፣ የዳኝነት አስተዳደር ጉባዔ ተሿሚዎችና እንደአግባቡ ፕሬዚዳንቶችና ምክትል ፕሬዚዳንቶች ላይ ተፈጻሚ ነው።

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>የክልሉ የዳኝነት አስተዳደር ጉባኤ መቋቋም፣አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር</u>

<u>ንኡስ ክፍል አንድ</u>

<u>የክልሉ የዳኝነት አስተዳደር ጉባኤ መቋቋምና አደረጃጀት</u>

4. <u>መቋቋም</u>

1) የክልሉ ዳኝነት አስተዳደር ዋና ጉባዔ፤ የክልል ንዑስ ጉባዔ፤ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ እየተባለ የሚጠራ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፤

2) ዋና ጉባዔውም ሆነ ንዑስ ጉባዔው ቋሚ ጽሕፈት ቤት፣ኃላፊ እና አስፈላጊ ሠራተኞች ይኖሯቸዋል፤

3) የክልል ንዑስ እና የከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ ተጠሪነት ለዋና ጉባዔው ነው፤

4) የዋና ጉባዔ፣ የክልል ንኡስ ጉባዔ፣ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ በጀት በየፍርድ ቤቶቻቸው ይመደባል።

5. <u>የዋና ጉባኤ አባላት ስብጥር፤ አሰያየም እና የሥራ ዘመን</u>

1) የዋና ጉባዔ አባላት ስብጥር፦

ሀ) የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ..... ሰብሳቢ፣

ለ) የጠቅላይ ፍርድ ቤት ምክትል ፕሬዚዳንት ....ምክትል ሰብሳቢ፣

ሐ) ሁለት የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች ..... አባላት፣

መ) ሁለት የክልል ምክር ቤት አባላት በክልሉ ርዕሰ መስተዳደር አቅራቢነት በክልሉ ሕዝብ ተወካዮች የሚሰየሙ ተመራጮች የምክር ቤት አመራርና የሕግ አሰፈፃሚው አካል አባል ያልሆኑ (አንድ ወንድና አንድ ሴት) ..... አባላት፣

ሠ/ የክልል ፍትህ ቢሮ ኃላፊ..... ኃላፊ

ረ) ሁለት የከፍተኛ ፍርድ ቤት ዳኞች ..... አባላት

ሰ) ሦስት የወረዳ ፍርድ ቤት ዳኞች .... አባላት

ሸ) የክልሉ ፍርድ ቤት ዳኞች ማኅበር ፕሬዚዳንት... .አባል፣

ቀ) የክልሉ ጠበቆች ማኅበር ፕሬዚዳንት... .....አባል፣

በ) በክልሉ ዉስጥ በሚገኙ እዉቅና ካላቸዉ ከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የህግ ትምህርት

ቤቶች የሕግ ትምህርት ቤቶች ዲኖች የጋራ ስብሰባ የተመረጠ አንድ የሕግ ትምህርት ቤት ዲን ....አባል፤

ተ) የሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን እና ቃዲዎችን የሚመለከት አጀንዳ ሲኖር የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዋና

ቃዲ በአባልነት በድምጽ ይሳተፋል፤

ቸ)ተከላካይ ጠበቆችን የሚመለከት አጀንዳ ሲኖር የጠቅላይ ፍርድ ቤት የተከላካይ ጠበቆች

ጽህፈት ቤት ኃላፊ በአባልነት በድምጽ ይሳተፋል፤

ኀ) ሌሎች የጉባዔ ተሿሚዎች የሚመለከት አጀንዳ ሲኖር አንድ የዋና ጉባዔ ተሿሚዎች ወኪል በአባልነት በድምጽ ይካፈላል።

2) ሰብሳቢው በማይኖርበት ጊዜ ምክትል ፕሬዚዳንት ጉባዔውን በሰብሳቢነት ይመራል፣፤

3) የዋና ጉባኤዉ ሰብሳቢና ምክትል ሰብሳቢ ኃላፊነታቸዉን ለመወጣት በማይችሉበት ጊዜ ዋና ጉባኤዉ አባል ከሆኑ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች መካከል አንዱን በጊዚያዊ ሰብሳቢነት በመሰየም ሥራዉን ሊያከናዉን ይችላል።

4) የዋና ጉባኤ አባላት አስያየምና የሥራ ዘመን

ሀ. በዚህ አዋጅ አንቀጽ ንዐስ አንቀጽ (1) “ሐ” ፣ “ረ” “ሰ” እና አንቀጽ ”ቸ” እና “ኀ” ድንጋጌዎች ሥር የተመለከቱት የዋና ጉባዔ አባላት በምርጫ ይሰየማሉ።ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

ለ. የክልል ዋና ጉባኤ አባላት የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ሆኖ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ንዐስ አንቀጽ (1) “ሐ”፣ “ሰ” ፣ “ረ” ፤ “ቸ” እና “ኀ” ድንጋጌዎች ሥር የተመለከቱት የዋና ጉባዔ አባላት በድጋሜ እንዲያገለግሉ ለአንድ ጊዜ ሊመረጡ ይችላል።

ንኡስ ክፍል ሁለት

የክልሉ የዳኝነት አስተዳደር ጉባኤ ሥልጣንና ተግባር

6. የዋና ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር

የክልሉ የዳኝነት አስተዳደር ዋና ጉባዔ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1) የክልሉ የዳኝነት አገልግሎት የሚሻሻልበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤

2) የፍርድ ቤቶችና የዳኞች ነጻነትና ተጠያቂነት ሚዛናዊ እንዲሆን ይሰራል፤

3) የዳኞች ብቃት፣ መልካም ጠባይና ሥነ-ምግባር የሚዳብርበትን ተግባር ያከናውናል፤

4) የተገልጋዩ፣ የኅብረተሰቡና የመንግሥት እርካታና አመኔታ የሚጠናከርበትን ስልት በመንደፍ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፣ ድጋፍ ያደርጋል፤

5) ዋና ጉባኤዉ በአንቀጽ መሠረት የተቋቋሙ ልዩ ልዩ ኮሚቴዎች የሚመሩበት ሥነ ሥርዓት መመሪያ ወጣል ፣ኮሚቴዎች የተመደቡባቸዉን ኃላፊነት በብቃት መወጣታቸዉን ይቆጣጠራል፣በየወቅቱም ይገመግማል፣በግምገማዉ መሠረት ዉሳኔ ይሰጣል።

6) በክልሉ ፍርድ ቤቶች በዳኝነት ሙያ ለመሰማራት ብቁ ሆነው የተገኙ ዕጩ ዳኞችን ይለያል። ይሾሙ ዘንድም ለክልሉ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አስተያየት ያቀርባል፤

7) የጠቅላይ ፍርድ ቤትና የከፍተኛ ፍርድ ቤት ዕጩ ዳኞችን ሹመት ለክልል የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ከማቅረቡ በፊት የፌዴራል የዳኞች አስተዳደር ጉባዔን አስተያየት ይጠይቃል፤

8) የዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤትና የወረዳ ወይም የከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ዕጩ ዳኞችን ሹመት ለክልል የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ከማቅረቡ በፊት ከሚመለከተው የዞን አስተዳደር ምክር ቤት አስተያየት ይጠይቃል፤

9) የጠቅላይ ፍርድ ቤት ምድብ ችሎት ዳኞችንና የዳኞች አስተዳደር ዋና ጉባዔ ተሿሚዎችን ከአንድ ምድብ ችሎት ወደ ሌላ ምድብ ችሎት፣ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ዳኞችንና የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ ተሿሚዎችን ከአንድ ዞን ወደ ሌላ ዞን የሥራ ቦታ ዝውውር ይወስናል፣

10) የዳኞችን፣ የዋና እና የንኡስ ጉባዔ ተሿሚዎችን፣የተከላካይ ጠበቆችን፣ የረዳት ዳኞችን ደመወዝ፣ አበል፣ እረፍት፣ የተለያዩ ጥቅማ ጥቅሞችን፣ ሕክምና፤ ደረጃና የዕድገት መሰላል እንዲሁም የፕሬዚዳንቶችን እና ምክትል ፕሬዚዳንቶችን ደመወዝና ጥቅማጥቅም አጥንቶ ይወስናል።

11) የዳኞችንና የዳኝነት አስተዳደር ጉባዔ ተሿሚዎችን በተመለከተ የሥነ-ምግባርና የዲሲፕሊን ደንብ ያወጣል። በሥራ ላይ እንዲዉል ያደርጋል፣

12) የዳኞችን፣ የዋና እና የንኡስ ጉባዔ ተሿሚዎችን የሥራ አፈጻጸም መመዘኛ ሥርዓት ይዘረጋል፣ተግባራዊነቱም ይከታተላል።

13) በክልሉ ፍርድ ቤቶች ዳኞች፣ በከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንቶችና ምክትል ፕሬዚዳንቶች እንዲሁም በዋናም ሆነ በንኡስ ጉባዔ ተሿሚዎች እንዲሁም በየደረጃዉ ባሉ ፍርድ ቤቶች የሚሰሩ ቃድዎች ላይ የሚቀርቡ የሥነ ምግባርና የዲሲፕሊን ጥሰት ክሶችን፣ ጉልህ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና ማነስ ጉዳይን እና በህመም ምክንያት ሥራን ማከናወን አለመቻል ሁኔታን የሚቀርብለት ይግባኝ ተመልክቶ ውሳኔ ይሰጣል፤

14) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 12 እንደተመለከተዉ በንዑስ ጉባዔ ታይቶ ከሥራ እንዲሰናበት የውሳኔ ሀሳብ የቀረበበት ዳኛ ወይም ቃዲ ጉዳይ ዋና ጉባኤዉ መርምሮ በዲስፕሊን ጥሰት ምክንያት ከሥራ እንዲሰናበት የቀረበዉን የዉሳኔ ሀሳብ ካፀና ዳኛዉን ከሥራ በማገድ ለመጨረሻ ዉሳኔ ለክልል ምክር ቤት ያቀርባል፤ ምክር ቤቱ የቀረበለትን የዉሳኔ ሀሳብ ተቀብሎ እንዲሰናበት ሲወስን ተቀብሎ ተግባራዊ ያደርጋል።

15) ጉልህ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና ማነስ የታየባቸው፣ በሕመም ምክንያት ሥራቸውን ማከናወን ያልቻሉ ዳኞችን እና የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ ተሿሚዎችን በሚመጥናቸው ሥራ ይመድባል፣ ስለሚከፈላቸው የደመወዝ መጠንም ይወስናል፣ ወይም እንደነገሩ ሁኔታ አግባብ ባለዉ ህግ መሰረት ከሥራ ያሰናብታል፤

16) በወንጀል ጉዳይ የተጠረጠረን ዳኛ በተመለከተ የቀረበለትን ጥያቄ አሳማኝ ሆኖ ካገኘው የዳኛውን ያለመከሰስ መብት ያነሳል፤

17) የዓቢይ ጉባኤ ጽህፈት ቤትም ሆነ የንዑስ ጉባኤ ጽህፈት ቤት የሚመራበትን መመሪያ ያወጣል፣ ተፈጻሚነቱንም ይከታተላል፣

18) በዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት ተዘጋጅቶ የቀረበለትን ረቂቅ ዓመታዊ የስራ ዕቅድ መርምሮ ያጸድቃል፣ አፈጻጸሙንም ይገመግማል፤

19) የዋና እና ንኡስ ጉባዔ ጽህፈት ቤቶች የስራ አፈጻጸም መመሪያ በማውጣት ተፈጻሚ ያደርጋል፤

20) የዋና ጉባዔም ሆነ የንዑስ ጉባዔ አባላት በሚሰበሰቡበት እና ለሥራ በሚሰማሩበት ጊዜ ሊከፈላቸው የሚገባውን የአበል መጠን ይወስናል፤

21) አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በወረዳ ፍርድ ቤት ደረጃ የሥነ-ምግባር ክትትል እና ኢንስፔክሽን ባለሙያ እንዲመደብ ደረጃውን ለይቶ ይወስናል፤

22) ክስ የቀረበበት ዳኛ ወይም የዳኞች አስተዳደር ጉባዔ ተሿሚ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ በሥራ ላይ ቢቆይ በደል ያደርሳል ብሎ ያመነ እንደሆነ ደመወዙ እየተከፈለው ለጊዜው ከሥራ ታግዶ እንዲቆይ ሊያደርግ ይችላል፤

23) የዲሲፕሊን ክስ በቀረበለት ጊዜ የተከራካሪ ወገኖችን እኩል የመሰማት መብት ያረጋግጣል፤

24) በጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት አቅራቢነት፣የጠቅላይ ፍርድ ቤት የአቤቱታ መስማትና መወሰን ዋና የሥራ ሂደት አስተባባሪን፣ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ምድብ ችሎት አስተባባሪን፣ በየደረጃው የሚገኙ የሽሪአ ፍርድ ቤት ቃዲዎችን፣ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ጽህፈት ቤት፣ የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት ኃላፊን፣የክልሉን የተከላካይ ጠበቆች ጽህፈት ቤት ኃላፊን እና በጠቅላይ ፍርድ ቤት ደረጃ የሚሰሩ ተከላካይ ጠበቆችን፣የጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰዉ ሀብት አስተዳደርና ፋይናንስ ኃላፊን እና በጠቅላይ ፍርድ ቤት ደረጃ የሚሰሩ ሌሎች የጉባዔ ተሿሚዎችን ይሾማል፣ እንዳስፈላጊነቱም አግባብ ባለዉ ህግ መሰረት ከኃላፊነት ያነሳል፤

25) የዳኞችን እና የጉባኤ ተሿሚዎችን የሥራ ቦታ ዝውውር ማስፈጸሚያ መመሪያ ያወጣል።

26) ሌሎች ተዛማጅ የሆኑና በሌሎች ህጎች የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል።

7. <u>የዳኞች አስተዳደር ዋና ጉባዔ የይግባኝ ሥልጣን</u>

በአንቀጽ 6 ከተደነገገው በተጨማሪ ዋና ጉባኤው የሚከተሉት የይግባኝ ሥልጣኖች ይኖሩታል፡-

1) በክልል ንኡስ ጉባዔ እና በከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ በሥነ ምግባርና የዲስፕሊን ጥፋት ክሶች፣ጉልህ የሥራ ችሎታ እና ቅልጥፍና ማነስ እና በሕመም ምክንያት ሥራን ማከናወን ያለመቻል ጉዳዮች ላይ የሰጣቸውን ውሳኔዎች ወይም የውሳኔ ሐሳቦችን በመቃወም የሚቀርቡ የይግባኝ ቅሬታዎችን መርምሮ እንደ አግባቡ ያጸድቃል፣ ያሻሽላል፡

2) በንዑስ ጉባዔ በሚሰጥ ሹመት፣ ከኃላፊነት የማንሳትና የዝውውር ውሳኔ ላይ የሚቀርቡ ቅሬታዎችን በይግባኝ መርምሮ ያፀድቃል፣ያሻሽላል፣ይሽራል።

3) ከዳኝነት ሥራ ስንብት ውጭ ዋና ጉባኤው በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል፤

4. በንዑስ አንቀጽ 3) የተደነገገው ቢኖርም ዋና ጉባዔው ከዳኝነት ማሰናበት ውጭ በሆኑ ጉዳዮች ላይ የሰጠው ውሳኔ የመሰማት መብትን በግልጽ የሚጥስ የሥነ-ሥርዐት ግድፈት ተፈጽሞብኛል የሚል ማንኛውም ተከራካሪ ወገን ይህንኑ ለማሳረም ውሳኔው በተገለፀለት በሣላሳ ቀን ውስጥ ይግባኙን ለክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሊያቀርብ ይችላል።

8. <u>ይግባኝ ማለትን ማስታወቅና የይግባኝ አቤቱታን ማቅረብ</u>

1) በንዑስ ጉባዔ ውሳኔ ቅር የተሰኘ ወገን ውሳኔው በተገለፀለት በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ ይግባኝ ማለቱን በጽሑፍ ማስታወቅ አለበት፤

2) የንዑስ ጉባዔው የጽሑፍ ማስታወቂያው በደረሰው በአምስት የስራ ቀናት ውስጥ የተሰጠውን ውሳኔ ገልብጦ የመስጠት ግዴታ አለበት፤

3) ይግባኝ ጠያቂው በንዑስ አንቀጽ 2) እንደተደነገገው የውሳኔ ወይም የውሳኔ ሀሳቡ ግልባጭ በደረሰው ሣላሳ ቀናት ውስጥ የይግባኝ አቤቱታውን ከተሰጠው ግልባጭ ጋር ለዋና ጉባኤው ማቅረብ አለበት፤

4) በንዑስ አንቀጽ 2) እና 3) በተጠቀሰው ጊዜ ውስጥ ያልቀረበ የይግባኝ አቤቱታ ተቀባይነት አይኖረውም፤

5) በንኡስ አንቀጽ 4) የተጠቀሰው ቢኖርም ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ጊዜው ያለፈበት ይግባኝ ባይ ምክንያቱ ካበቃበት በአስር የስራ ቀናት ውስጥ ጉዳዩን እንደየአግባቡ ለንዑስ ጉባኤ ወይም ለዋና ጉባዔ ሊያቀርብ ይችላል፣ የንዑስ ጉባዔ ወይም የዋና ጉባዔ ጊዜዉ ያለፈበት ይግባኝ አቤቱታ ላይ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

9. <u>የዋና ጉባዔ ሰብሳቢ ሥልጣንና ተግባር</u>

የጉባኤው ሰብሳቢ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1) የዋና ጉባዔውን ጽህፈት ቤት በበላይነት ይመራል፣ይቆጣጠራል፤

2) ከጽህፈት ቤቱ ኃላፊ ጋር በመነጋገር የጉባዔውን የስብሰባ አጀንዳዎችን በማዘጋጀት ስብሰባ ይጠራል፣ አጀንዳዎችን ለጉባዔው ያቀርባል፣ ስብሰባውን ይመራል፤

3) ለዳኝነትና ለዋና ጉባዔ ተሿሚነት ብቁ የሚያደርጉ መመዘኛዎችን ያሟሉ ዕጩዎችን ስም ዝርዝር ከአጭር የሕይወት ታሪክ መግለጫ ጋር አዘጋጅቶ ለዋና ጉባዔው ያቀርባል፤

4) በዋና ጉባዔው ተቀባይነት ያገኙ ዕጩ ዳኞች ዝርዝር ከአጭር ሕይወት ታሪክ መግለጫ ጋር ለክልል የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ለሹመት ያቀርባል፤

5) በሥራ ፍሰት አስገዳጅነት፣ የጤና ችግር ሲያጋጥም ወይም ያልተጠበቀ ነገር ሲከሰት ለዋና ጉባዔው ለውሳኔ በማቅረብ ዳኞችን በጊዜያዊነት አዛውሮ ሊያሰራ ይችላል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤

6) ዋና ጉባዔውን የተመለከቱ ሌሎች ተያያዥ ተግባራትን ያከናውናል።

10. <u>የዋና ጉባዔው ኮሚቴዎች</u>

1) ዋናው ጉባዔ በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት በብቃት ለመወጣት ያመቸው ዘንድ ለውሳኔ መነሻ የሚሆኑ ጉዳዮችን አጥንተው የሚያቀርቡና እያንዳንዳቸው ከ 3 (ሶስት) እስከ 5 (አምስት) የሚደርሱ የዋና ጉባዔ አባላት ወይም አግባብነት ያላቸው ሌሎች ሰዎች የሚመደቡባቸው እንደ ሁኔታው በቋሚነት ወይም በጊዜያዊነት የሚሰሩ ኮሚቴዎች ይኖሩታል፡-

ሀ) የዳኞችና የዋና ጉባዔ ተሿሚዎች ምልመላ፣ ሹመት፣ ዕድገትና ዝውውር ኮሚቴ፣

ለ) የሥነ-ምግባርና ዲሲፕሊን ኮሚቴ፣

ሐ) የበጀት፣የፋይናንስ፣የደመወዝ፣ የአበልና ጥቅማጥቅም ኮሚቴ፣

መ) የሰው ሀብት፣ ትምህርትና ሥልጠና ጉዳይ ኮሚቴ፤

2) የኮሚቴ አባላት፣ ስብጥር፣ አመራረጥና የአሠራር ሥነ-ሥርዓት ዋና ጉባዔ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

11. <u>የክልል ንኡስ ጉባዔ አባላት</u>

1) የክልል ንኡስ ጉባዔ ተጠሪነቱ ለዋና ጉባዔ ሆኖ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

ሀ) የጠቅላይ ፍርድ ቤት አቤቱታ መስማት እና መወሰን ዋና ሥራ ሂደት ባለቤት ሰብሳቢ

ለ) የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች በጋራ የሚመርጧቸው ሁለት የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች ከእነዚህም መካከል ቢያንስ አንድ ሴት ቢትሆን ይመረጣል። ከሁለቱ የንዑስ ጉባኤ አባል የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች መካከል በዋና ጉባዔዉ የሚሰየም አንድ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኛ የንዑስ ጉባኤ ምክትል ሰብሳቢ ይሆናል።

ሐ) ሁለት የክልል ምክር ቤት አባላት በክልሉ ርዕሰ መስተዳደር አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት የሚሰየሙ ተመራጮች የምክር ቤት አመራርና የሕግ አስፈፃሚው አካል አባል ያልሆኑ

መ/ የክልል ፍትህ ቢሮ ምክትል ኃላፊዎች መካከል በቢሮ ኃላፊ የሚወከል አንድ ምክትል ኃላፊ

ሠ) የጠቅላይ ፍርድ ቤት የጉባዔ ተሿሚዎች በጋራ የሚመርጡት አንድ ተወካይ

ረ) አንድ የክልል ዳኞች ማኅበር ተወካይ

ሰ) አንድ የክልል ጠበቆች ማኅበር ተወካይ

ሸ) አንድ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት በዋና ጉባዔ አባል ያልሆነ

ቀ) በጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት ከዳኝነት አስተዳደር ጽ/ቤት የሚሰየም ድምጽ

ነየማይሰጥ ፀሀፊ

2) የክልል ንኡስ ጉባዔ አባል ሆኖ የሚመረጥ ዳኛ በሥነ-ምግባር አርዓያ የሆነ፣ ከፍተኛ የሥራ አፈጻጸምና ልምድ ያለው መሆን አለበት፤

3) ቃዲን የሚመለከት ጉዳይ ሲኖር በዋና ቃዲ የሚወከል አንድ ቃዲ በንኡስ ጉባዔው ስብሰባ ላይ በድምጽ ይሳተፋል፤

4) የክልል ንኡስ ጉባዔ አባላት የሚሆኑ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት በከፍተኛ ፍርድ ቤቶች ፕሬዚዳንቶች ይመረጣሉ፤

5) የክልል ንኡስ ጉባኤ አባል የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ሆኖ በንኡስ አንቀጽ 1) /ለ/ እና /ሐ/ መሰረት የተመረጡ አባላት በድጋሜ እንዲያገለግሉ ለአንድ ጊዜ ሊመረጡ ይችላል።

12. <u>የክልል ንኡስ ጉባኤ ሥልጣንና ተግባር</u>

የክልል ንኡስ ጉባኤ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1) በጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች፣ በጠቅላይ ፍርድ ቤት ደረጃ ያሉ የጉባዔ ተሿሚዎች፣ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንቶች፣ በጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ በከፍተኛ ፍርድ ቤትና በወረዳ ፍርድ ቤት ቃዲዎች ላይ የሚቀርብ የሥነ-ምግባር ጥሰትና የዲሲፕሊን ክሶችን፣ ጉልህ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና ማነስ ጉዳይንና በህመም ምክንያት ሥራን መሥራት አለመቻል ሁኔታን ተመልክቶ እንደአግባብነቱ ውሳኔ ወይም የውሳኔ ሀሳብ ይሰጣል፤

2) የሥነ-ምግባር ጉዳይን አስመልክቶ በፕሬዚዳንቱ የሚሰጡትን ተጨማሪ ሥራ ይሰራል።

13. <u>የክልል ንኡስ ጉባኤ ሰብሳቢ ሥልጣንና ተግባር</u>

የክልል ንኡስ ጉባኤ ሰብሳቢ ተጠሪነት ለፕሬዚዳንቱ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል፦

1) የንኡስ ጉባኤውን ስብሰባ ይጠራል፣ ይመራል፤

2) የሥነ-ምግባር ጉዳዮችን ተቀብሎ ለንኡስ ጉባኤው ያቀርባል፤

3) የንኡስ ጉባኤውን ሥራ አደራጅቶ ይይዛል፣ የሥነ-ምግባር መረጃን ያጠናክራል፣ ይይዛል፤

4) የንኡስ ጉባኤውን መዛግብትንና ሰነድ በአግባቡና በዘመነ መልኩ መያዛቸውን ያረጋግጣል፤

5) የንኡስ ጉባዔውን ሥራ አፈጻጸም ሪፖርት አዘጋጅቶ ዋና ጉባኤ ጽህፈት ቤት ያቀርባል፤

6) በፕሬዚዳንቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

14. <u>የከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ አባላት ስብጥር፤ አሰያየም እና የሥራ ዘመን</u>

1) የከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ ተጠሪነቱ ለዋናዉ ጉባኤ ሆኖ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል።።-

ሀ) የከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ሰብሳቢ፣

ለ) የከፍተኛ ፍርድ ቤት ምክትልፕሬዚዳንት ምክትል ሰብሳቢ፣

ሐ) ሁለት የከፍተኛ ፍርድ ቤት ዳኞች (ጾታን አካታች የሆነ)

መ) አንድ የወረዳ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት

ሠ) ሁለት የወረዳ ፍርድ ቤት ዳኞች (ጾታን አካታች የሆነ)

ረ) ከዘንግ ምክር ቤት የሚወከሉ ሁለት አባላት፣

ሰ) የከፍተኛና የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን እና ቃዲዎችን የሚመለከት አጀንዳ ሲኖር

የከፍተኛ ፍርድ ቤት ቃዲ በድምጽ በንኡስ ጉባዔው ላይ ይካፈላል፤

ሸ) በከፍተኛም ሆነ በወረዳ ደረጃ የሚሰሩ ተከላካይ ጠበቆችን የሚመለከት አጀንዳ ሲኖር

በዚሁ ደረጃ ከሚሰሩ ተከላካይ ጠበቆች አንድ ተወካይ ተከላካይ ጠበቃ በድምጽ በንኡስ

ጉባዔው ላይ ይሳተፋል፤

ቀ) ሌሎች የንዑስ ጉባዔ ተሿሚዎችን የሚመለከት አጀንዳ ሲኖር አንድ የንዑስ ጉባዔ

ተሿሚዎች ወኪል በአባልነት በድምጽ ይሳተፋል፤

በ) ሰብሳቢው በማይኖርበት ጊዜ ምክትል ፕሬዚዳንቱ ንዑስ ጉባዔውን በሰብሳቢነት

ይመራል፤

2. የንዑስ ጉባኤ አባላት አሰያየምና የሥራ ዘመን

ሀ. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 14 ንዑስ አንቀጽ (1) "ሐ"፣ "መ" ፣ "ሠ"ድንጋጌዎች ሥር የተመለከቱት የንዑስ ጉባዔ አባላት በምርጫ ይሰየማሉ። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

ለ. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 14 ንዑስ አንቀጽ (1) "ሐ"፣ "መ" ፣ "ሠ" ፤ ረ ድንጋጌዎች ሥር የተመለከቱት የንዑስ ጉባዔ አባላት የሥራ ዘመን አምስት ይሆናል። ሆኖም ማንኛውም አባል ለአንድ ተጨማሪ የሥራ ዘመን በድጋሜ ከመመረጥ አይከለክልም።

15. <u>የከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር</u>

1. በንኡስ ጉባዔው ጽህፈት ቤት ተዘጋጅቶ የሚቀርብለትን ረቂቅ ዓመታዊ የስራ ዕቅድ ያጸድቃል፣ አፈጻጸሙንም ይገመግማል፤
2. ለከፍተኛና ለወረዳ ፍርድ ቤት ዕጩ ዳኞችን በምልመላና መረጣ መመሪያ መሠረት መርጦ ለክልሉ ዋና ጉባዔ ያቀረባል፤

3) በከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት አቅራቢነት የንኡስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት ኃላፊን፣ የከፍተኛና የወረዳ ፍርድ ቤት የአቤቱታ መስማትና መወሰን የሥራ ሂደት አስተባባሪዎችን፣ ሬጅስትራሮችን፣ የምድብ ችሎት አስተባባሪዎችን፣ ተከላካይ ጠበቆችን እና ሌሎች የጉባኤ ተሿሚዎችን ይሾማል፣ እንዳስፈላጊነቱም ከኃላፊነት ያነሳል፤

4) በከፍተኛና በወረዳ ፍርድ ቤት ዳኞች፣ በንዑስ ጉባዔ ተሿሚዎች እንዲሁም በከፍተኛና በወረዳ ፍርድ ቤት ቃዲዎች ላይ የሚቀርቡ የሥነ-ምግባር ጥሰትና የዲሲፕሊን ክሶችን፣ ጉልህ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና ማነስ ጉዳይንና በህመም ምክንያት ሥራን መሥራት አለመቻል ሁኔታን ተመልክቶ እንደአግባብነቱ ውሳኔ ወይም የውሳኔ ሀሳብ ይሰጣል፤

5) በዙኑ ውስጥ ከአንድ ወረዳ ፍርድ ቤት ወደ ሌላ ወረዳ ፍርድ ቤት የሚደረግ የወረዳ ፍርድ ቤት ዳኞችን፣ ቃዲዎችንና ሌሎች የንዑስ ጉባዔ ተሿሚዎችን ዝውውር ተመልክቶ ይወስናል፤

6) የዳኞች እና የጉባዔ ተሿሚዎችን የደረጃ ዕድገት አሰጣጥ በመመሪያው መሰረት አዘጋጅቶ ለክልሉ ጉባዔ ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

7) በዳኞችና በንኡስ ጉባኤ ተሿሚዎች ላይ በዋናው ጉባኤ የሚሰጡ ልዩ ልዩ ውሳኔዎችን ተከታትሎ ያስፈጽማል፤

8) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 መሰረት ለዋናው ጉባዔ ከተሰጡ ስልጣንና ተግባራት መካከል እንደስራው ባህርይ አስፈላጊ የሆኑትን በስራ ላይ ያውላል፤

9) በዋና ጉባዔው የሚሰጡ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

16. <u>የከፍተኛ ፍርድ ቤት ንዑስ ጉባዔ ሰብሳቢ ሥልጣንና ተግባር</u>

የንዑስ ጉባዔው ሰብሳቢ፦

1) የንዑስ ጉባዔ ጽህፈት ቤትን በበላይነት ይመራል፣ያስተዳድራል፣ይቆጣጠራል፤

2) ከጽህፈት ቤቱ ኃላፊ ጋር በመነጋገር የስብሰባ አጀንዳዎችን አዘጋጅቶ ስብሰባ ይጠራል፣ ስብሰባውንም ይመራል፤

3) በንዑስ ጉባዔ የስራ መደብ የተሿሚነት መመዘኛዎችን ያሟላ ዕጩን ስም ዝርዝር ከአጭር የሕይወት ታሪክ መግለጫ ጋር አዘጋጅቶ ለንዑስ ጉባዔው ያቀርባል፤

4) በሥራ ፍሰት አስገዳጅነት፣ የጤና ችግር ሲያጋጥም ወይም ያልተጠበቀ ነገር ሲከሰት ለዋና ጉባኤው ለውሳኔ በማቅረብ ዳኞችን በጊዜያዊነት አዛውሮ ሊያሰራ ይችላል፣ ዝርዝሩ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፤

5) ሌሎች ንዑስ ጉባዔውን የሚመለከቱ ተያያዥ ተግባራትን ያከናውናል።

ንኡስ ክፍል ሶስት

የጉባዔዎች የውሳኔ አሰጣጥ፣ የስብሰባ ጊዜና ሥነ-ሥርዓት

17. የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት

1) ዋና ጉባዔውም ሆነ ንዑስ ጉባዔዎች በወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋሉ፣ እንደአስፈላጊነቱ በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠሩ ይችላሉ፤

2) ከአባላት መካከል ሁለት-ሦስተኛ የሚሆኑት በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፤

3) በዚህ አዋጅ በዋና ጉባዔ ወይም በንዑስ ጉባዔ በልዩ ሁኔታ ድምጽ እንዲሰጥባቸው የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆኖ፣ በዋና ጉባዔው ወይም በንዑስ ጉባዔው በስብሰባው በተገኙ አባላት በድምጽ ብልጫ ውሳኔዎችን ያሳልፋሉ፣ ሆኖም ድምጽ እኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፤

4) የዲሲፕሊን ክስ የቀረበበት ማንኛውም የዋና ጉባዔ ወይም ንዑስ ጉባኤ አባል የራሱ ወይም የሥጋ ወይም የጋብቻ የዘመዱ ጉዳይ ታይቶ ውሳኔ እስከሚሰጥበት ጊዜ ድረስ የቀረበበትን ዲስፕሊን የሚመለከት የዋና ጉባዔ ወይም ንዑስ ጉባዔ ጠቅላላ ስብሰባም ሆነ በተመደበበት ኮሚቴ ላይ በአባልነት አይቀመጥም፤

5) በዚህ አንቀጽ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ጉባዔውም ሆነ ንኡስ ጉባዔዎች እንደአስፈላጊነቱ የራሳቸውን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት አፈጻጸም ውስጠ-ደንብ ሊያዘጋጁ ይችላሉ።

18. ምስጢር ስለመጠበቅ

1) ማንኛውም ጉባዔ በይፋ እንዲገለጹ ያላደረጋቸው የጉባዔ ውይይቶች፣ የቀረቡ ሀሳቦችና የተደረጉ ክርክሮች ይዘት ምስጢራዊነት የተጠበቀ ይሆናል፤

2) ማንኛውም የዋና ጉባዔ ወይም ንዑስ ጉባዔ አባል ወይም በጉባኤው ስብሰባዎች የሚሳተፍ ሰው ሚስጢራዊነትን የመጠበቅ ግዴታ አለበት።

19. <u>ከጉባዔ አባልነት መሰናበት ወይም መልቀቅ</u>

1) የማንኛውም ጉባዔ አባል ከዚህ በታች በተመለከቱት ምክንያቶች ከጉባዔ አባልነት ሊሰናበት ይችላል፦

ሀ) ከደንብ መተላለፍ ውጭ በሆነ ወንጀል ከተፈረደበት፣

ለ) በግል የጤና ችግር ምክንያት ኃላፊነቱን በአግባቡና በብቃት ማከናወን ከተሳነው፣

ሐ) የዚህን አዋጅ ወይም የጉባዔውን የውስጥ የአሠራር ሥነ- ሥርዓት ባለማክበሩ

ምክንያት ከአባልነቱ እንዲሰናበት በጉባዔው አባላት በሁለት-ሦስተኛ ድምጽ ሲወሰንበት፤

2) የማንኛውም ጉባዔ አባል ከዚህ በታች በተመለከቱት ምክንያቶች የጉባዔ አባልነቱን ሊተው ይችላል፦

ሀ) በምርጫ ወይም በሹመት ከነበረበት የሥራ ምድብ ሲለቅ፣

ለ) አባል ከሆነበት ጉባዔ የአስተዳደር ወሰን ውጭ በሆነ የስራ ዝውውር ወይም ቀድሞ

ከነበረበት የሥራ ምድብ ወይም ስፍራ ሲለቅ፣

ሐ) በፍላጎቱ ለመልቀቅ ሲጠይቅ።

3) የማንኛውም ጉባዔ አባል በዚህ አዋጅ ንኡስ አንቀጽ (2) መሰረት ለመልቀቅ የወሰነ እንደሆነ ይህንኑ ከአንድ ወር አስቀድሞ ለሚመለከተው የጽህፈት ቤት ኃላፊ በጽሁፍ ማስታወቅ አለበት፤

4) ጉባዔው በተሰናበተ ወይም አባልነቱን በተወ አባል ምትክ ተገቢውን ሰው በተቻለ ፍጥነት መተካት አለበት።

<u>ክፍል ሦስት</u>

<u>የዳኝነት አስተዳደር ጉባዔ ጽህፈት ቤቶች አደረጃጀት፣ሥልጣንና ተግባር</u>

<u>ንኡስ ክፍል አንድ</u>

<u>የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር</u>

20. <u>የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት አደረጃጀት</u>

የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት የሚከተሉት አደረጃጀት ይኖሩታል፦

1 የጽህፈት ቤት ኃላፊ፣ አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፣የሥራ ክፍሎችና በጀት ይኖረዋል፤

2 የጽህፈት ቤቱ ኃላፊ በዋና ጉባዔው ሰብሳቢ አቅራቢነት በዋና ጉባዔው ይሾማል፤

3 የጽህፈት ቤት ኃላፊው ተጠሪነት ለጉባዔው ሰብሳቢ ነው፤

4 የጽህፈት ቤት ኃላፊ የጉባዔው ስብሰባዎች ፀሐፊ በመሆን ያገለግላል፤

5 አንቀጽ 1 እስከ 4 የተዘረዘረው እንደተጠበቀ የዋና ጉባኤ ጽህፈት ቤት ለክልል ንዑስ ጉባኤም ጽህፈት ቤት ሆኖ ያገለግላል፤

6 የዋናው ጉባዔ ጽህፈት ቤት ዝርዝር አደረጃጀት ዋና ጉባዔዉ በሚያወጣው *መመሪያ* ይወሰናል።

21. <u>የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት ሥልጣንና ተግባር</u>

የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1 የጉባዔውን ረቂቅ ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና የማስፈጸሚያ በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድም በጀቱን ያስተዳድራል፤

2 የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞችን፣ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንቶችንና ምክትል ፕሬዚዳንቶችን እንዲሁም በጠቅላይ ፍርድ ቤት ደረጃ የሚሰሩ የዋና ጉባዔ እና የንኡስ ጉባዔ ተሿሚዎችን አስመልክቶ በሚቀርቡ አቤቱታዎች *መነሻነት* የሥነ-ምግባር ጉድለት *መፈጸሙን* የሚያሳይ ነገርካለ ከዋና ጉባዔ ሰብሳቢ ጋር በመመካከር ምርመራ እንዲካሄድና እንደአስፈላጊነቱ ለሚመለከተው ኮሚቴ ይመራል፣ በአቤቱታዎቹ ላይ ኮሚቴው ያቀረበውን የውሳኔ ሀሳብ ለክልል ንኡስ ጉባዔ ያቀርባል፤

3 የክልሉ ፍርድ ቤቶች በሚሰጡት የዳኝነት አገልግሎት ላይ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን ይቀበላል፣ ለዚህም ግልጽ የሆነ የቅሬታ አቀራረብና አቀባበል ሥርዓት ይዘረጋል፤

4 በንዑስ ጉባዔው የተሰጠ የውሳኔ ሀሳብ ለዋና ጉባዔ ሲቀርብ እንዲሁም በንዑስ ጉባዔ ውሳኔ ላይ የይግባኝ ቅሬታ የቀረበ እንደሆነ ዝርዝር ሁኔታው እንዲመረመርና እንዲጣራ ካደረገ በኋላ የበኩሉን አስተያየት አዘጋጅቶ ለዋና ጉባዔው ያቀርባል፤

5 ዋና ጉባዔው የሚሰጣቸውን ውሳኔዎች በጉባዔው ሰብሳቢ ፊርማ ጉዳዩ ለሚመለከታቸው ሰዎችና አካላት በወቅቱ እንዲደርስ ያደርጋል፣ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤

6 የዳኝነት ዘርፉን የሰው ኃይል ልማትና የአቅም ግንባታ ፕሮግራሞች በመዘርጋት በክልሉ ፍርድ ቤቶች ውስጥ ወጥነት ያለው የፍትሕ ሥርዓት እንዲሰፍን ይሰራል፤

7 በየደረጃው በሚገኙ ፍርድ ቤቶች የፍርድ ጥራትን ለማረጋገጥ የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፣ ጥናት ያካሂዳል፣ በመዛግብት ላይ ምርመራ ያደርጋል፣ ግብረ መልስ ለዋና ጉባኤ ያቀርባል፤

8 ለሥነ-ምግባር ጉድለት መንስዔ ይሆናሉ ተብለው የሚታመንባቸውን ጉዳዮች በየጊዜው እያጠና የመፍትሔ አቅጣጫዎችን ለዋና ጉባዔው ያቀርባል፤

9 የክልሉን ፍርድ ቤቶች አጠቃላይ የዳኝነት ሥራ አፈፃፀም በተመለከተ በየጊዜው የዳሰሳ ጥናት ያካሂዳል፣ የማሻሻያ ሃሳቦችን እያደራጀ ለዋና ጉባዔውያቀርባል፤

10 የክልሉን ዳኞችና የጉባዔ ተሿሚዎች የሥራ አፈጻጸም ምዘና ተግባራዊነትን ይከታተላል፣ያስተባብራል፣ ወቅታዊ ሪፖርቶችን እያዘጋጀ ለጉባዔው ያቀርባል፣ የግል ማህደር ያደራጃል፣ የሥራ አፈጻጸም ምዘና ውጤቶችና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎች በማህደሮች ውስጥ መግባታቸውን ያረጋግጣል፤

11 በጽህፈት ቤቱ ሥር ያለ የጉባዔ ተሿሚዎችንና የሥራ ኃላፊዎችን የሥራ አፈጻጸም ምዘና ያካሂዳል፤

12 የክልሉን ዳኞች አስተዳደራዊ ጉዳዮች አፈጻጸም ይከታተላል፤

13 የዋና ጉባዔን የስብሰባ ቃለ-ጉባዔዎችና ሌሎች ሰነዶች በአግባቡ ይይዛል፣ይጠብቃል፤

14 ለንዑስ ጉባዔ ጽህፈት ቤቶች አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል፤

15 እንደ አግባቡ በዋና ጉባዔና በሰብሳቢው የሚሰጡትን ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

22. <u>የዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የጽህፈት ቤቱ ኃላፊ ተጠሪነት ለዋና ጉባዔው ሰብሳቢ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1 በዚህ አዋጅ አንቀጽ 21 ድንጋጌ መሠረት ለጽህፈት ቤቱ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባራት ስራ ላይ ያውላል፤

2 የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የጽህፈት ቤት ኃላፊው የሚከተሉት ስልጣንና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፡-

ሀ) ድምጽ የመስጠት መብት ሳይኖረው ጉባዔውን በፀሐፊነት ያገለግላል፣

ለ) የጉባዔውን ቃለ-ጉባዔ ይይዛል፣ ቃለ-ጉባዔዎችና ሌሎች ተዛማጅ ሰነዶች በጉባዔው

አባላት መፈረማቸውንና በጥንቃቄ መያዛቸውን ይከታተላል፣ያረጋግጣል፣

ሐ) ከጉባዔው ሰብሳቢ ጋር በመነጋገር የጉባዔውን አጀንዳዎች ያደራጃል፣ ከጉባዔው ስብሰባ ቀን

አስቀድሞ አጀንዳዎቹን ለአባላት ያሰራጫል፣ መድረሳቸውንም ይከታተላል፣

መ) የጽህፈት ቤቱንና በሥሩ ያሉ የሥራ ክፍሎችን የዕለት-ተዕለት ሥራዎች በኃላፊነት

ይመራል፣ያስተባብራል፣ይቆጣጠራል፣

ሠ) የጉባኤው የተለያዩ ኮሚቴዎች ቢሮ በማደራጀት የኮሚቴዎቹን ባለሙያዎችና ረዳት

ሠራተኞችን ይመድባል፣

ረ) የጉባዔውን ረቂቅ ዓመታዊ የሥራ እቅድ እና የማስፈጸሚያ በጀት አዘጋጅቶ ለጉባዔው

ሰብሳቢ ያቀርባል፣

ሰ) የጉባዔውን የስራ እቅድና አፈጻጸም አስመልክቶ ወቅታዊ ሪፖርት ያቀርባል፣

ሸ) የጽህፈት ቤቱን ሠራተኞች ያስተዳድራል፣ ይቆጣጠራል፤

ቀ) በጉባዔውና በሰብሳቢው የሚሰጡትን ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

ንኡስ ክፍል ሁለት

የንኡስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር

23. የንኡስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት አደረጃጀት

የንኡስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት የሚከተሉት አደረጃጀት ይኖሩታል፡-

1 የጽህፈት ቤት ኃላፊ፣ አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፣ የሥራ ክፍሎችና በጀት ይኖረዋል፤

2 የጽህፈት ቤቱ ኃላፊ በንኡስ ጉባኤው ሰብሳቢ አቅራቢነት በንኡስ ጉባኤው ይሾማል፤

3 የጽህፈት ቤት ኃላፊው ተጠሪነት ለንኡስ ጉባኤው ሰብሳቢ ነው፤

4 የጽህፈት ቤት ኃላፊ የንኡስ ጉባኤው ስብሰባዎች ፀሐፊ በመሆን ያገለግላል፤

5 የንኡስ ጉባኤ ጽህፈት ቤት ዝርዝር አደረጃጀት ዋና ጉባዔዉ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

24. የንዑስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት ሥልጣንና ተግባር

1 የከፍተኛ ፍርድ ቤት ዳኞችን፣ የወረዳ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንቶችንና ዳኞችን እንዲሁም በከፍተኛ ፍርድ ቤት ደረጃ የሚሰሩ የንዑስ ጉባዔ ተሿሚዎችን በተመለከተ የሥነ-ምግባር ጉድለት መፈጸሙን የሚያሳይከለ እንደሆነ ከንዑስ ጉባዔው ሰብሳቢ ጋር በመመካከር ምርመራ እንዲካሄድና እንደአስፈላጊነቱ የዲሲፕሊን ክስ እንዲመሠረት ያደርጋል፤

2 በዚህ አዋጅ አንቀጽ 22 ለዋና ጉባዔው ጽህፈት ቤት በዝርዝር የተሰጡት ሥልጣንና ተግባራት አግባብነታቸው እየታየ ለንዑስ ጉባዔ ጽህፈት ቤትም በተመሳሳይ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ።

25. <u>የንዑስ ጉባዔ ጽህፈት ቤት ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የንዑስ ጉባዔው ጽሕፈት ቤት ኃላፊ ተጠሪነት ለንዑስ ጉባዔው ሰብሳቢ ሆኖ፣ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 23 መሠረት ለዋና ጉባዔ ጽህፈት ቤት ኃላፊ የተሰጡ ሥልጣንና ተግባራትእንደአግባብነቱ ለንዑስ ጉባዔው ጽህፈት ቤት ኀላፊ ተፈጻሚ ይሆናል።

<u>ክፍል አራት</u>

<u>የዳኞችና የጉባኤ ተሸዋሚዎች ምልመላ፣ ሹመት፣ የደረጃ ዕድገት፣ዝውውርና ስንብት</u>

26. <u>ዳኛ ሆኖ ለመሾም የሚያበቁ መመዘኛዎች</u>

1 የሚከተሉትን መስፈርቶች የሚያሟላ ማንኛውም ሰው በክልሉ ፍርድ ቤቶች ዳኛ ሆኖ መሾም ይችላል፦

ሀ) በዜግነት ኢትዮጵያዊ የሆነ፣

ለ) በሕግ ትምህርት ቢያንስ የመጀመሪያ ድግሪ ያለው፣

ሐ) መልካም ስነ-ምግባር ያለውና ከማንኛውም ሱስና ያልተገባ ልማድ ነጻ የሆነ፣

መ) የዳኝነት ሙያ የሚጠይቀውን ከፍተኛ ኃላፊነት ለመሸከም የሚያስችል ዕውቀትና ክህሎት የተላበሰ፣ ሥራ ወዳድ፣ታታሪ፣ቅን፣ ሀቀኛና ታማኝ የሆነ፣

ሠ) ለሕግ የበላይነት መከበርና ለፍትህዊ አሰራር ቁርጠኛ የሆነ፣

ረ) ዳኛ ሆኖ ለመስራት ፈቃደኛ የሆነ፣

ሰ) ከደንብ መተላለፍ ውጭ በወንጀል ተከሶ ያልተቀጣ፣

ሸ) ዕድሜው ለወረዳና ለከተማ አስተዳደር የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ከ 25 ዓመት፣ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ከ 28 ዓመትና ለጠቅላይ ፍርድ ቤት ደግሞ ከ 30 ዓመት ያላነሰ፤

2 የክልሉን ነባራዊ ሁኔታ መሰረት ያደረገ ዕጩ ዳኞችን ለመመልመል የሚያገለግል ተጨማሪ መስፈርት ሊዘጋጅ ይችላል፣ ዝርዝሩ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

27. <u>የጉባዔ ተሿሚ ሆኖ ለመቅረብ የሚያበቁ መመዘኛዎች</u>

1 አጠቃላይ የክልሉን ፍርድ ቤቶች ዓላማ ማሳካት እንደሚችል የታመነበት ማንኛውም ሰው ለጉባዔዎች ተሿሚነት እጩ ሆኖ ሊቀርብ ይችላል፤

2 በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው አጠቃላይ መርህ እንደተጠበቀ ሆኖ የዋና ጉባዔም ሆነ የንዑስ ጉባዔ ተሿሚ ሆኖ ለመቅረብ የሚያበቃ የስራውን ልዩ ጠባይና ውስብስብነት ከግምት ያስገባ መስፈርት ይዘጋጃል፣፤ዝርዝሩ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

28. <u>የዕጩ ዳኞች ሹመት</u>

1 በየደረጃው ባሉ ፍርድ ቤቶች የሚሰሩ ዕጩ ዳኞች በክልሉ ዋና ጉባዔ አቅራቢነት በክልል ምክር ቤት ይሾማሉ፤

2 በዚህ አዋጅ ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ሹመቱ በክልል ምክር ቤት ቀርቦ ከመጽደቁ በፊት፣ የክልሉ ዋና ጉባዔ፡-

ሀ) የከፍተኛና የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች ሹመትንአስመልክቶ የፌዴራል ፍርድ ቤት የዳኞች አስተዳደር ጉባዔን አስተያየት መጠየቅ እና ይህንኑ ማካተት አለበት፣ሆኖም በሦስት ወር ጊዜ አስተያየት ካለቀረበ የዕጩ ዳኞች ሹመት ለክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል።

ለ) ለወረዳ ፍርድ ቤት ዳኞች ሹመት ሲሆን ደግሞ የሚመለከተውን የዞን ወይም ልዩ ወረዳ አስተዳደር ምክር ቤት አስተያየት መጠየቅ እና ይህንኑ ማካተት አለበት።

29. <u>የደረጃ ዕድገትና ዝውውር</u>

1 የዳኞችና የጉባዔ ተሿሚዎች የደረጃ ዕድገት የሚወሰነው በክልል ዋና ጉባዔ ነው፣ ዝርዝር አፈጻጸሙ በመመሪያ ይወሰናል፤

2 የዳኞችና የጉባዔ ተሿሚዎች ከአንድ ፍርድ ቤት ወደ ሌላ በተመሳሳይ እርከን ላይ ወደ ሚገኝ ፍርድ ቤት ወይም ከአንድ ምድብ ችሎት ወደ ሌላ ምድብ ችሎት የሚደረግ የስራ ቦታ ዝውውር የሚፈጸመው እንደ አግባብነቱ በክልል ዋና ጉባዔ ወይም በንዑስ ጉባዔ ውሳኔ መሠረት ይሆናል፣ ዝርዝር አፈጻጸሙ በመመሪያ ይወሰናል፤

3 አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜና በቂ ምክንያት ሲኖር ዋና ጉባዔው የዳኛውን ፈቃደኝነት በመጠየቅ ከአንድ ደረጃ ፍርድ ቤት ወደ ሌላ ደረጃ ፍርድ ቤት መድቦ ሊያሰራ ይችላል።

30. <u>ደመወዝ፣ አበልና ጥቅማጥቅም</u>

1 የዳኞችን፤ የጉባዔ ተሿሚዎች፤ ፕሬዚዳንቶች እና ምክትል ፕሬዚዳንቶች ደመወዝ፣ አበልና ጥቅማጥቅም የሚወሰነው በክልል ዋና ጉባዔ ነው፤

2 አግባብነት ያላቸው የዳኞችን መብቶችና ጥቅሞች የሚደነግጉ ህጎች እንደተጠበቁ ሆነው በስራ ላይ ያለ የክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት፣ ም/ፕሬዝዳንት፣ ዳኞች፣ የከፍተኛ ፍ/ቤት ፕሬዝዳንትና ም/ፕሬዝዳንት የቪ.አይ.ፒ/ VIP/ አገልግሎት ያገኛሉ።

3 የክልል ዋና ጉባዔ በንኡስ አንቀጽ (1) በተደነገገው መሰረት ደመወዝ፣ አበልና ጥቅማጥቅም ሲወስን የዳኝነት ሙያ የሚገባውን ክብር፣ የሥራውን ክብደትና ጫና፣ ኃላፊነቱ በዳኞች፣ በተሿሚዎችና በፕሬዚዳንቶች ላይ የሚጥለውን ገደብ፣ የኑሮ ሁኔታና አግባብነት ያላቸውን ሌሎች ታሳቢ ሁኔታዎችን ከግምት ውስጥ ማስገባት አለበት፤ ዝርዝሩ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

31. <u>የዳኞች ከሥራ መሠናበት</u>

1 በክልሉ ውስጥ በየትኛውም ደረጃ ተመድቦ የሚሠራ ዳኛ ከዳኝነት ሥራው ሊሰናበት የሚችለው በሚከተሉት ምክንያቶች ብቻ ይሆናል፦

ሀ) በዳኞችና የጉባዔ ተሿሚዎች የሥነ-ምግባርና ዲሲፕሊን ደንብ መሠረት ዳኛው ጥፋት ፈጽሞ በመገኘቱ ወይም ዳኛው ጉልህ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና ማነስ በማሳየቱ ወይም በህመም ምክንያት የዳኝነት ሥራውን ማከናወን ባለመቻል ምክንያት ጉባዔው ከዳኝነት ሥራው እንዲሰናበት ሲወስንና ይኸው ውሳኔ በክልሉ ምክር ቤት ቀርቦ ሲጸድቅ፣ ወይም

ለ) በሕግ የተደነገገው የጡረታ መውጫ ዕድሜ ሲደርስ፣ ወይም

ሐ) ዳኛው ሥራውን ለመልቀቅ ሲፈልግና ይህንኑ ለዋና ጉባዔ ሰብሳቢ በጽሁፍ ገልጾ የሁለት ወር ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ሲሰጥ፣ ወይም

መ) ዳኛው ለሌላ መንግስታዊ የሥራ ኃላፊነት ሲሾምና ሹመቱን ከተቀበለ፤

2 በንዑስ አንቀጽ 1(ሐ) መሠረት የሥራ መልቀቂያ የሚያቀርበው ፕሬዚዳንቱ ወይም ምክትል ፕሬዚዳንት ሲሆን ሥራውን ከመልቀቁ አስቀድሞ የሦስት ወር ማስጠንቀቂያውን እንደአግባብነቱ ለክልሉ ርዕሰ መስተዳደር ወይም ለዞን ወይም ለልዩ ወረዳ ዋና አስተዳዳሪ መስጠት አለበት፣ ሆኖም የጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ የከፍተኛ ፍርድ ቤት፣ የወረዳ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ወይም ምክትል ፕሬዚዳንት የዳኝነት ሥራውን ጭምር ለመልቀቅ የፈለገ እንደሆነ ማስጠንቀቂያውን ለክልሉ ዋና ጉባዔ ማቅረብ ይኖርበታል፤

3 በንዑስ አንቀጽ (1(ሐ)በተመለከተው ጊዜ ውስጥ የዳኛው ሥራን መልቀቅ በዳኝነት አገልግሎቱ ላይ ከፍተኛ ጫና የሚያሳድርና በሌሎች አማራጮች መሸፈን የማይቻል ሆኖ ሲገኝ የጉባኤው ሰብሳቢ የዳኛው የሚለቀበትን ጊዜ ከ 3 ወር ለማይበልጥ ጊዜ ሊያራዝመው ይችላል፤

4 በንዑስ አንቀጽ 3 በተደነገገው መሠረት የጉባዔው ሰብሳቢ ጊዜውን ለማራዘም ከወሰነ ይህንኑ ውሳኔ የማስጠንቀቂያ ጊዜ ገደቡ ከማለቁ በፊት ለዳኛው በጽሑፍ ማሳወቅ አለበት፣ የማስጠንቀቂያ ጊዜ ካለፈ በኋላ በጉባዔ ሰብሳቢ የሚሰጥ የጊዜ ማራዘሚያ ውሳኔ በዳኛው ላይ አስገዳጅነት አይኖረውም፤

5 በንዑስ አንቀጽ (1(ሐ) የተደነገገው ቢኖርም የጉባዔው ሰብሳቢ የተለየ ሁኔታ መኖሩን በተረዳ ጊዜ የሦስት ወር ጊዜን ሳይጠብቅ ለዳኛው መልቀቅያ እንዲሰጠው ሊወሰን ይችላል፤

6 በዚህ አዋጅ ንኡስ አንቀጽ (1) (ሀ) ላይ የተመለከተው ውሳኔ የጉባዔ ተሿሚዎች የሚመለከት ካልሆነ በስተቀር ተፈፃሚነት የሚኖረው ለክልሉ ምክር ቤት ቀርቦ ሲፀድቅ ነው።

32. <u>ከሥራ ስለተሰናበተ ዳኛ ክልከላዎች</u>

1) ስለጠበቆች ፈቃድ አሰጣጥ የሚደነግጉ ሌሎች ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው ከሥራው የተሰናበተ ዳኛ አስቀድሞ ይሰራበት በነበረ ፍርድ ቤት ያየውን ጉዳይ ማናቸውም ችሎት ፊት በጠበቃነት ተከራካሪዎችን ወክሎ መቅረብ አይችልም፤

2) ማንኛውም ሥራ የለቀቀ ዳኛ በጥብቅና ሥራ በመሰማራቱ ለዳኞች አግባብ ባለው ሕግ የተፈቀዱ ጥቅማጥቅሞችን ከማግኘት አያግደውም፤

3) በዲሲፕሊን ጥፋት ምክንያት ከሥራው የተሰናበተ ዳኛ ከሥራ ስንብት ጋር በተያያዘ ለዳኞች በሕግ የተፈቀዱ ከጡረታ ውጭ ያሉ ጥቅማጥቅሞችን አያገኝም።

33. <u>የጉባዔ ተሿሚዎች ከሥራ መሰናበት</u>

ማንኛውም የጉባዔ ተሿሚ ከሥራ ሊሰናበት የሚችለው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

1) በሕግ የተደነገገው የጡረታ መውጫ ዕድሜ ሲደርስ፤

2) የጉባዔ ተሿሚው ሥራውን በገዛ ፈቃዱ ከለቀቀ፤

3) በዳኞችና በጉባዔ ተሿሚዎች የሥነ-ምግባርና ዲሲፕሊን ደንብ እንደተደነገገው የጉባዔ ተሿሚው ጥፋት ፈጽሞ በመገኘቱ፣ጉልህ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና ማነስ በማሳየቱ ወይም በህመም ምክንያት ሥራውን ማከናወን ባለመቻሉ ምክንያት አግባብነት ያለው ጉባዔ ከሥራው እንዲሰናበት ሲወስን፤

4) በወንጀል ተከሶ ጥፋተኝነቱ ከተረጋገጠና በጥፋቱ ከባድነት ምክንያት ለሥራው ብቁ ሆኖ ያልተገኘ ከሆነ፤

5) የጉባዔ ተሿሚው ለሌላ መንግሥታዊ የሥራ ኃላፊነት ሲሾምና ሹመቱን ከተቀበለ፤

34. <u>በሥነ-ምግባር ጥሰት ምክንያት ክስ ስለማቅረብ</u>

1 በዳኝነት ሥራ አካሄድ ላይ ግልጽ የሆነ የዳኝነት ሥነ-ምግባር ጥሰት ተፈጽሟል ብሎ ያመነ ወይም ስለመፈጸሙ አንዳች ማስረጃ ያለው ማንኛውም ሰው ለጉባዔ ወይም ለንዑስ ጉባዔ አቤቱታ ወይም ጥቆማ ማቅረብ ይችላል፤

2 የሥነ-ምግባር ጥሰት ተፈጽሟል በሚል ምክንያት በዳኛ ወይም በጉባዔ ተሿሚ ላይ የዲስፕሊን ክስ የቀረበ እንደሆነ ክሱ በአጭር ጊዜ ታይቶ ውሳኔ ማግኘት አለበት። በሂደቱም ተከሳሹ የቀረበበትን ክስ የማወቅ እና የመከላከል መብት ይጠበቅለታል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤

3 የሥነ-ምግባር ጥፋት ፈጽሞ በተገኘ ዳኛ ወይም የጉባዔ ተሿሚ ላይ የሚወሰድ የዲሲፕሊን እርምጃ በሕገ-መንግሥት፣ በዚህ አዋጅ እና በሥነ-ምግባር እና ዲስፕሊን ደንብ ውስጥ የሰፈሩትን ድንጋጌዎች የተከተለ መሆን ይኖርበታል፤

4 የሥነ-ምግባር ጥሰት አቤቱታ ያቀረበ ማንኛውም ሰው በጉዳዩ ላይ የተሰጠውን ውሳኔ የማወቅ መብት አለው፤

ክፍል አምስት

ለዳኞች የተጠበቁ መብቶችና በዳኞች ላይ የተጣሉ ገደቦች

35. *የመደራጀት መብት*

1) ዳኞች የዳኝነትን ሥርዓት የማጎልበት፣ የአባላቱን ነፃነትም ሆነ ሙያዊ ሥነ-ምግባር የማስከበርና ተጠያቂነትን የማረጋገጥ ዓላማ ያለው ማኅበር ሊያቋቁሙ ይችላሉ፤

2) ማንኛውም ዳኛ የዳኞች ማኅበር አባል ለመሆን መብት አለው።

36. *ያለመከሰስ መብት*

1) ዳኞች በሰጡት ወይም በሚሰጡት ውሳኔ ምክንያት በፍርድ ቤት ክስ ሊቀርብባቸው አይችልም፤

2) ማንኛውም ዳኛ ከባድ ወንጀል ሲፈጽም እጅ ከፈንጅ ካልተያዘ ወይም በጉባዔ ያለመከሰስ መብቱ ካልተነሳ በስተቀር አይያዝም፣ አይታሰርም ወይም ክስ አይቀርብበትም፤

3) የዳኞች ያለመከሰስ መብት የሚነሳበት ሥነ-ሥርዓት በዳኞች የዲሲፕሊን ደንብ በተደነገገው አግባብ ይሆናል።

37. *ሀሳብን የመግለጽ ነፃነት*

የዳኝነት ነጻነትና ገለልተኝነት መርሆዎችን ወይም የዳኞች የሥነ-ምግባርና ዲሲፕሊን ደንብ ድንጋጌዎችን የሚቃረን ሆኖ እስካልተገኘ ድረስ ማንኛውም ዳኛ በሕገ- መንግሥት እና በሌሎች ሕጎች ለዜጎች የተረጋገጠ የመናገር፣ የመጻፍ ወይም በማንኛውም መንገድ ሀሳብን መግለጽ ነጻነት አለው።

38. *በማኅበራዊ እና ኃይማኖታዊ ጉዳዮች የመሳተፍ መብት*

የዳኝነት ነጻነትና ገለልተኝነት መርሆዎችን ወይም የዳኞች የሥነ-ምግባርና ዲሲፕሊን ደንብ ድንጋጌዎችን የሚቃረን ሆኖ እስካልተገኘ ድረስ ማንኛውም ዳኛ በማኅበራዊና ኃይማኖታዊ ጉዳዮች የመሳተፍ መብት አለው።

39. <u>የዳኛ እረፍት</u>

1) ማንኛውም ዳኛ ከነሐሴ 1 ቀን እስከ መስከረም 30 ቀን መደበኛ የሆነ የዓመት እረፍት ይኖረዋል፤

2) በንኡስ አንቀጽ 1) የተደነገገው ቢኖርም ዳኛው ልዩ ሁኔታ ወይም አስገዳጅ ምክንያት ባጋጠመው ጊዜ ከሚመለከተው የፍርድ ቤት ፕሬዚደንት ተነጋግሮ ከመደበኛ የዓመት እረፍት ተቀናሽ የሚደረግ የተወሰነ ጊዜ ሊጠቀም ይችላል፤

3) በንኡስ አንቀጽ 1) እና 2) በተጠቀሰው ምክንያት የዳኝነት አገልግሎቱ እንዳይቋረጥ በደረጃው የሚገኝ የፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት የትኛውንም የፍርድ ቤቱ ዳኛ በተረኛ ችሎት ላይ መድቦ ሊያሠራ ይችላል፤

4) በእረፍት ጊዜው ለሚሰራ ዳኛ የትርፍ ሰዓት ሥራ ክፍያ ይከፈለዋል፤

5) ባልተቋረጠ ሁኔታ ከአስር ዓመት ያላነሰ ጊዜ ያገለገለ ማንኛውም ዳኛ ዋና ጉባዔው በሚያወጣው መስፈርት መሰረት ጥናትና ምርምር ለማድረግ እስከ ስድስት ወር የሚደርስ ደመወዝ የሚከፈልበት ልዩ ፈቃድ ሊሰጠው ይችላል፤

6) ከወሊድ ጋር በተያያዘ ሴት ዳኛ የአራት ወራት የወሊድ ፈቃድ፣ ወንድ የአሥር የሥራ ቀናት የአባትነት ፈቃድ ይኖራቸዋል፤

7) ከንኡስ አንቀጽ 5) በስተቀር የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደአግባብነታቸው ለጉባዔ ተሿሚዎችም በተመሳሳይ ተፈጻሚነትአላቸው፤

8) የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎችና ሌሎች የፈቃድ ዓይነቶችን የሚመለከቱ ጉዳዮች ዝርዝር ሁኔታና አፈጻጸም ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

40. <u>የዳኞች የአገልግሎት ዘመን</u>

1) የማንኛውም ዳኛ የጡረታ መውጫ ዕድሜ 65 ዓመት ነው፤

2) ማንኛውም በዳኝነትእና በሌላ መንግሥት ሥራ 20 ዓመት ያገለገለ ዳኛ ከአቅም በላይ በሆነ የህመም ምክንያት የዳኝነት ሥራውን ማከናወን ያልቻለ እንደሆነ ዋና ጉባዔው ጡረታ እንዲወጣ ሊወስን ይችላል።

3) ማንኛውም 25 (ሃያ አምስት) ዓመት በመንግስት ሥራ ያገለገለ ዳኛ ከ 55 (ሃምሳ አምስት) እድሜው ጀምሮ ጡረታ ሊወጣ ይችላል፤

4) ከጡረታ ጋር ተያያዥነት ባላቸውና በዚህ አዋጅ ባልተሸፈኑ ሌሎች ጉዳዮች የመንግሥት ሠራተኞችን የሚመለከቱ አግባብነት ያላቸው ህግጋት በዳኞች ላይ በተመሳሳይ ተፈጻሚነት አላቸው።

41. <u>የፖለቲካ ድርጅት አባል ወይም ደጋፊ መሆን ስለመከልከሉ</u>

1) የዳኞች የፖለቲካ እንቅስቃሴ አራማጅነት፣ አባልነት፣ ደጋፊነት ወይም በፖለቲካ ድርጅት ስብሰባዎች መሳተፍ የተከለከለ ነው፤

2) ማንኛውም ዳኛ በግልም ሆነ የፖለቲካ ድርጅትን ወክሎ በምርጫ ለመወዳደር የፈለገ እንደሆነ ምርጫው ከሚካሄድበት ቀን አንድ ዓመት አስቀድሞ የዳኝነት ሥራውን መልቀቅ አለበት፤

3) በንኡስ አንቀጽ (1) የተጣለው ገደብ የዳኛውን የመምረጥ መብት አይመለከትም።

<u>ክፍል ስድስት</u>

<u>ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

42. <u>ቃለ-መሀላ</u>

ማንኛውም ዳኛ ተሹሞ ስራ ከመጀመሩ በፊት በክልሉ ምክር ቤት ፊት በአካል ቀርቦ የሚከተለውን ቃለ-መሀላ << እኔ ---------- በዛሬው ዕለት የደቡብ ኢትዮጵያ ክልል የጠቅላይ/ የከፍተኛ/ የወረዳ/የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ዳኛ ሆኜ ተሹሜ ስራዬን ስጀምር ከህዝብና መንስግስት የተጣለብኝን ከፍተኛ ሀላፊነት በታማኝነትና በትጋት ለመወጣት፤ ህገ መንግስቱን እና ህግን ብቻ መሰረት በማድረግ ስራዬን ለመፈፀም ቃል እገባለሁ።>>

43. <u>የክልሉ ዋና ጉባኤ ውሳኔ ተፈፃሚነት</u>

የክልሉ ዋና ጉባኤ በህግ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚሰጠውን ውሳኔ ማንኛውም ግለሰብ ድርጅት የመንግስት አካልና ባለስልጣን የማክበር ግዴታ አለበት።

44. <u>መሸጋገሪያ ድንጋጌ</u>

1. ይህ አዋጅ ከመፅደቁ በፊት ተሸመው በስራ ላይ የሚገኙ ዳኞች፣ ረዳት ዳኞች፣ሬጅስትራሮች እና በጉባኤ የሚተዳደሩ ባለሙያዎች ለተሸሙበትና በመስራት ላይ ለሚገኙበት ፍ/ቤት በዚህ አዋጅ እንደተሸሙ ተቆጥረው ስራቸውን ይቀጥላሉ።
2. ይህ አዋጅ ከመጽደቁ በፊት የተጀመሩ የዲሲፕሊንና ሌሎች ጉዳዮች በዚህ አዋጅ መሠረት ታይተው ፍጻሜ ያገኛሉ።
3. በዚህ አዋጅ የተደነገጉ መሠረተ-ሀሳብና ድንጋጌዎችን ካልተቃረኑ በቀር ከዚህ ቀደም በደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ክልል መንግሥት የነበሩ ሕጎች ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች እስኪተኩ ተፈጻሚነታቸው ይቀጥላል።

45. <u>የተሻሩና ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች</u>

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሰራር ልማድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም፤

46. <u>ደንብ እና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን</u>

1) የክልሉ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አዋጁን ለማስፈጸም የሚረዳ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፤

2) ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይህንን አዋጅና አዋጁን ተከትሎ የሚወጣ ደንብ ለማስፈጸም የሚረዱ ዝርዝር የአፈጻጸም መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፤

3) ዋና ጉባኤው በዚህ አዋጅ የተሰጡትን ተግባርና ኃላፊነት መወጣት የሚያስችሉትን የአሰራር ስነ-ስርአትና የዲሲፕሊን ውስጠ-ደንቦችን ሊያዘጋጅ ይችላል።

47. <u>አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ</u>

ይህ አዋጅ በክልሉ ምክር ቤት ከፀደቀበት ታህሳስ --- ቀን 2016 ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አርባ ምንጭ

ታህሳስ - ቀን **2016** ዓ.ም

ጥላሁን ከበደ

የደቡብ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መስተዳድር